Ak?c? Konu?ma Bozukluklar?nda Kaç?nma ve Mücadele Davran??lar?n? Belirleme Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Ak?c? Konu?ma Bozukluklar?nda Kaç?nma ve Mücadele Davran??lar?n? Belirleme Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16605

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Ak?c? Konu?ma Bozukluklar?nda Kaç?nma ve Mücadele Davran??lar?n? Belirleme Ölçe?i (AKB-KMÖ), **ak?c? konu?ma bozukluklar?** ya?ayan bireylerin konu?ma s?ras?nda veya konu?ma beklentisi içinde geli?tirdikleri ikincil davran??lar? ve tepkileri sistematik olarak ölçmek amac?yla geli?tirilmi? bir psikometrik araçt?r. Bu ölçek, özellikle **kekemelik** gibi durumlarda ortaya ç?kan, konu?man?n ak?c?l???n? art?rma veya konu?ma güçlüklerini gizleme çabas?yla kullan?lan **kaç?nma davran??lar?** ve fiziksel **mücadele davran??lar?** (çabalama davran??lar?) üzerine odaklanmaktad?r. Ölçe?in geli?tirilmesi, bu davran??lar?n klinik de?erlendirmedeki önemini vurgulamakta ve konu?ma terapisi süreçlerinin planlanmas? için nesnel veriler sa?lamay? hedeflemektedir.

AKB-KMÖ, Hançer ve Y?lmaz (2020) taraf?ndan bir pilot çal??ma kapsam?nda geli?tirilmi?tir. Ölçek çe?idi **Geli?tirme** olup, temel amac? ak?c?l?k bozuklu?u olan bireylerin ya?ad??? öznel deneyimleri ve gözlemlenebilir ikincil semptomlar? standartla?t?rmakt?r.

Anahtar Kelimeler

Ak?c? Konu?ma Bozukluklar?, Kekemelik, Kaç?nma Davran??lar?, Mücadele Davran??lar?, Psikometrik Ölçek, Konu?ma Terapisi, ?kincil Davran??lar.

Yazarlar

Hale Hançer, Sercan Y?lmaz

Amaç

AKB-KMÖ'nün temel amac?, **ak?c? konu?ma bozukluklar?**, özellikle de kekemeli?i olan bireylerin konu?ma güçlüklerine tepki olarak geli?tirdikleri ve genellikle konu?ma bozuklu?unun ?iddetini art?ran **ikincil davran??lar?** (kaç?nma ve mücadele) belirlemektir. Bu davran??lar, ki?inin sosyal ileti?imini ve ya?am kalitesini olumsuz etkileyen önemli bile?enlerdir.

Ölçek, klinik ortamda konu?ma ve dil patologlar?na, bireylerin konu?ma güçlüklerine dair subjektif alg?lar?n? ve kulland?klar? telafi mekanizmalar?n? h?zl? ve güvenilir bir ?ekilde de?erlendirme imkan? sunarak, bireyselle?tirilmi? terapi hedeflerinin belirlenmesine yard?mc? olmay? amaçlamaktad?r.

Yap?

Ölçek, ak?c? konu?ma bozukluklar?n?n psikolojik ve davran??sal boyutlar?n? ölçen iki ana yap?ya odaklanm??t?r: **Kaç?nma Davran??lar?** ve **Mücadele (Çabalama) Davran??lar?**.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Kaç?nma Davran??lar?: Konu?ma güçlü?ünün ortaya ç?kmas?ndan duyulan kayg? nedeniyle belirli seslerden, kelimelerden, konu?ma durumlar?ndan veya belirli ki?ilerden kaç?nmay? içerir. Bu davran??lar, kelime de?i?tirmeyi, dolayl? anlat?m? veya sosyal geri çekilmeyi kapsayabilir.
Mücadele Davran??lar?: Konu?ma ak?c?l???n? zorlayarak sa?lamaya yönelik fiziksel veya vokal çabalar? ifade eder. Bunlar aras?nda yüz gerilmesi, göz k?rpma, kafa hareketleri, anormal nefes alma paternleri veya ses tonu de?i?iklikleri gibi e?lik eden hareketler yer al?r. Bu davran??lar genellikle konu?ma engeli s?ras?nda gerilimi azaltma veya engeli a?ma giri?imi olarak ortaya ç?kar.

Geçerlik

Hançer ve Y?lmaz taraf?ndan yürütülen 2020 pilot çal??mas?, ölçe?in yap?sal geçerli?ine dair ilk bulgular? sa?lam??t?r. Ancak, orijinal kaynakta spesifik geçerlik katsay?lar?na dair detayl? bilgi sunulmam??t?r. Tipik bir **psikometrik** geli?tirme sürecinde, yap? geçerli?i (faktör analizi yoluyla) ve içerik geçerli?i (uzman görü?leri ile) ilk a?amalarda incelenir.

Ölçe?in klinik uygulamada kullan?labilmesi için, ilerleyen çal??malarda e?zamanl? geçerlik (benzer konseptleri ölçen di?er ölçeklerle korelasyon) ve ay?rt edici geçerlik çal??malar?n?n yürütülmesi gerekmektedir.

Güvenirlik

Güvenirlik bilgisi orijinal kaynakta detayl? olarak belirtilmemi?tir. Bir pilot çal??ma ba?lam?nda, ölçe?in iç tutarl?l???n? de?erlendirmek amac?yla genellikle **Cronbach Alfa** katsay?s? hesaplan?r. Bu de?er, ölçe?i olu?turan maddelerin ayn? yap?y? ne ölçüde ölçtü?ünü gösterir.

Gelecekteki ara?t?rmalar için, test-tekrar test güvenirli?i (ölçe?in zaman içinde tutarl? sonuçlar verip vermedi?i) ve uygulay?c?lar aras? güvenirlik (e?er ölçek gözlem gerektiriyorsa) gibi ek güvenirlik analizlerinin yap?lmas? önerilmektedir.

Faktör Analizi

AKB-KMÖ'nün geli?tirilme a?amas?nda, ölçe?in iki temel yap?y? (Kaç?nma ve Mücadele) ölçüp ölçmedi?ini belirlemek için büyük olas?l?kla **Ke?fedici Faktör Analizi** (KFA) kullan?lm??t?r. KFA, maddelerin hangi faktörler alt?nda topland???n? ve yap?sal bütünlü?ünü ortaya koyar.

Pilot çal??man?n sonuçlar?, bu iki faktörün (kaç?nma ve mücadele) birbirinden ayr?labilir ve anlaml? yap?lar oldu?unu desteklemelidir. Ölçe?in nihai formunun olu?turulmas?n?n ard?ndan, **Do?rulay?c? Faktör Analizi** (DFA) ile iki faktörlü yap?n?n daha geni? örneklemlerde teyit edilmesi beklenir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Araç

Test Type: Geli?tirme (Developmental) ve Öz Bildirim Ölçe?i (Self-Report Scale)

Format: Derecelendirme format? (Orijinal kaynakta derecelendirme detaylar? belirtilmemi?tir, ancak tipik olarak Likert tipi bir ölçek kullan?ld??? varsay?l?r.)

Language Available: Türkçe (Turkish)

Population Group: Ak?c? Konu?ma Bozukluklar? Tan?s? Konmu? Bireyler

Age Group: Genç Yeti?kinler ve Yeti?kinler (Pilot çal??man?n hedef kitlesine göre belirlenmi?tir.)

Population Details: Konu?ma ve Dil Patolojisi alan?nda de?erlendirilmi?, **ak?c? konu?ma bozuklu?u** ?ikayeti olan bireyler.

Test Methodology: Bireyin kendisinin doldurdu?u veya klinik görü?me s?ras?nda uygulay?c? taraf?ndan kullan?lan, davran??sal ve duygusal tepkileri ölçen standartla?t?r?lm?? maddelerden olu?ur.

Anahtar Kelimeler

AKB-KMÖ, Konu?ma Ak?c?l???, **Kaç?nma Davran??lar?**, Mücadele Davran??lar?, Pilot Çal??ma, Konu?ma ve Dil Patolojisi.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Hale Hançer

Author ORCID Identifier: Bilgi mevcut de?ildir.

Affiliation Email addresses: halehancer@gmail.com

Correspondence Address: ?lgili akademik kurum adresi.

?zinler & Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: 2020 (Pilot Çal??ma yay?n y?l?).

?zinler ve Ücret: Ölçe?in ticari kullan?m?na veya ücretsiz da??t?m?na dair spesifik bilgi bulunmamaktad?r. Akademik kullan?m için sorumlu yazar ile ileti?ime geçilmesi önerilmektedir.

Ölçe?in orijinal makalesi ve pilot çal??mas?, aç?k eri?im yoluyla yay?mlanm??t?r. Orijinal PDF

ARABPSYCHOLOGY.COM

dosyas? burada indirilebilir: akici-konusma-bozukluklarinda-kacinma-ve-mucadele-davranislarini-belirleme-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Hançer, H., ve Y?lmaz, S. (2020). Ak?c? Konu?ma Bozukluklar?nda Kaç?nma ve Mücadale Davran??lar?n? Belirleme Ölçe?i (AKB-KMÖ): Pilot çal??ma. *Ankara Sa?l?k Bilimleri Dergisi*, *9*(1), 53-62. https://www.doi.org/10.46971/ausbid.641492

Ak?c? Konu?ma Bozukluklar?nda Kaç?nma ve Mücadele Davran??lar?n? Belirleme Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Ölçe?in maddeleri, sa?lanan orijinal kaynak metinde yer almamaktad?r. Maddelerin tam listesi için Hançer ve Y?lmaz (2020) taraf?ndan yay?mlanan hakemli makaleye ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM